
Стратешки одговор на корупциските ризици во судстовото- ИСО 27001

Д-р Анета АРНАУДОВСКА, Виш Правен Консулант
и PESCO 37001 Lead Implementer

Политики на интегритет

Отсуство на сеопфатни секторски анти-корупциски политики, истражувања, практики за мерење на корупцијата во судството, на комуникациски политики, ефикасни механизми за надзор на примената на етичките стандарди, судир на интереси и пријавување на имотот. Кредибилан систем на доверливо советување, жалбен механизам во случај на загорзеност и притисок (Грузија, Украина)

Планови на интегритет со анализа и приоритизација на корупциските ризици со мерки и политики за надминување на точките изложени на ризици, точките на одлучување, јавни набавки, спонзорство

Потреба од систематско следење и справување со корупциските ризици во сите фази
Ефективен CMS за следење на прогресот на случаите и рано воочување на девијациите
Воведување на политики на укажување, безбедни канали за пријавување на корупција и ефикасна заштита на укажувачите од одмазда во согласност со 2019 EU Whistleblowing Directive

Имплементирање на ISO 37001 меѓународниот стандард

Што е ISO 37001:2016?

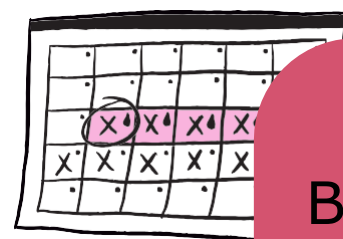
- Меѓународната Организација за Стандардизација (ISO) го објави стандардот во 2016 врз основа на придонесот на 59 држави и 8 организации во текот на тригодишен период.
- Стандардот ги претставува барањата и насоките за воспоставување, примена, одржување, оценка и подобрување на системот за управување со поткупот (ABMS) кој ќе и помогне на организацијата да го превенира, детектира и адресира поткупот на ефективен начин, да постапува согласно законите за анти-корупција и доброволните обврски применливи на нивните активности, а и овозможува и да се сертифицира за овој стандард.
- Вклучува серија на мерки и контроли засновани на глобалните најдобри практики во борба против корупција (UNCAC, OECD Anti-bribery Convention, US FCPA UK Bribery Act и др.).
- Овозможува формализирање на пристапот за градење на индивидуалниот и организациониот интегритет, транспарентност и одговорност.

Намалување на ризиците од
поткуп

Поттикнување на довербата

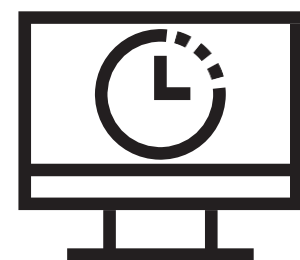
Редуцирање на
трошоците од корупција

Спречување на судирот на
интереси

Воведување на Risk-based
thinking models

Промовирање на култура на
анти-корупција

Усогласеност со прописите
и добрите практики

Гаранција во случај на
истрага

Проценка на корупциски ризици- темелот на АБМС

да се утврдат ризиците кои може разумно да се предвидат со оглед на сите претходно утврдени околности, да се изврши нивна анализа, оценка и приоритизација

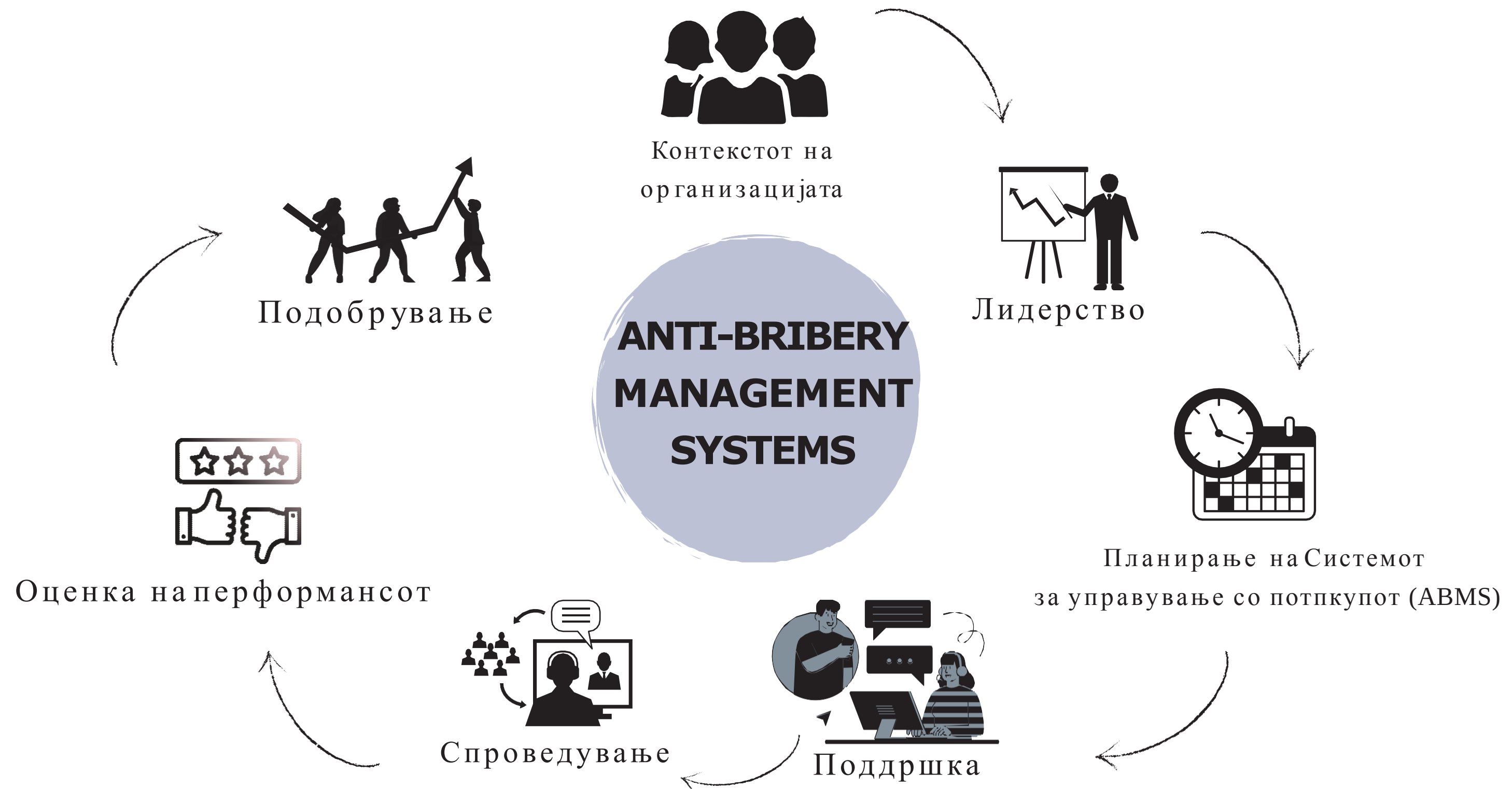
да се оцени погодноста на постоечките контроли да ги намалат утврдените ризици

да се критериуми за оценка на степенот на ризикот и каде примарно ќе се насочи контролата, ресурсите, вработените, активностите, вклучувајќи ги ризиците кои ќе ги прифати или толерира

да биде ревидиран: на редовна основа и во случај на значајни промени во структурата и активностите, да е документиран

изборот на методологијата зависи од конкретните можности- ИТ можностите, компетентност трошоци

Структурата на ISO37001 (Клаузулите 4-10)

Разбирање на контекстот на организацијата

Се испитуваат следните фактори:

- Големина, структура и начин на одлучување (централизирано-делегирано)
- Локациите и секторите во кои дејствува
- Бизнис моделот
- Телата врз кои организацијата има контрола и телата кои вршат контрола врз неа (го контролира нејзиниот менаџмент)
- Деловните соработници
- Природата и степенот на релации со јавни функционери
- Законските, регулаторни, договорни и професионални обврски и должности
- Спецификите на корупцијата во односниот сектор
- АБМС треба да е усогласен со мисијата, целите, бизнис стратегијата
- Треба да се документираат сите активности, функции, услуги, продукти (скенирање), односи за заинтересирани странки
- Воспостават и документираат сите цели на АБМС

Клаузула 5- Лидерство

Лидерство и посветеност преку:

Промовирање на анти-корупциска култура, интегрирање на АБМС во сите процеси

Воведување на анти-корупциска политика

Комуницирање на политиката внатре во организацијата и комуницирање на истата со релевантните интересни страни

Определување на улоги и задачи поврзани со АМБС

Улоги и одговорности на секое ниво

Јасно да се идентификуваат и сите да знаат кој за што е одговорен во врска со АБМС и тоа да биде комуницирано на јасен начин

Менаџерите- осигуруваат дека АБМС е применет на ниво на нивното одделение/сектор/функција

АК функција- одговорен/а за дизајнирање, имплементација и давање на повратни информации за неговата ефикасност

Во мали организации тоа е помалку формален процес, комуникацијата да биде усна и повторувана, но во големите мора да биде во документирана форма и да има тесна специјализација

Клаузула 6 -7-8 Планирање, поддршка, спроведување

Детектирање на ризиците и можностите и планирање на активности за нивно адресирање, анализа и оценка на нивната ефективност

Ресурси (вработени кои може да го посветат времето на АБМС), физички (канцеларии, ИТ, обука), финансиски;

Компетенции потребни за вршење на задачите

Две дилигенс за понатамошна оценка на степенот и опсегот на идентифкуваниот КР на трансакции, позиции, активности, проекти на вработени и трети лица со кои се влегува во деловен однос

Финансиски (врзани потписи, кеш контрола, раздвојување на должностите, ротација, независни надворешни контроли, категоризација,

Не-финансиски контроли (во набавки, операциите, продажба, човечки ресурси, правни активности)

Интерни процедури

Организацијата треба да имплементира процедури кои се дизајнирани да превенираат нудење, давање, примање на подароци, гостопримство, донации и слична корист која разумно може да се перцепира како поткуп. Овде спаѓаат: подароци, политички контрибуции, добротворни донации, промотивни трошоци, спонзорство, обука, членство во клубови, доверливи информации.

Подароците треба да се пропишат по висина и зачестеност, лимити во тајминг, реципроцитет, регистри за подароци.

Користење на дилигенс, отворени извори и дата бази за проверка на репутација, поврзаност на политичка партија, особено плаќање во блиско време со тендер.

Политики на укажување

Да охрабри пријавување на поткуп во добра воља и врз разумен основ на АКФ или директно, да се обезбеди доверливост освен во случај на истраги, да дозволи анонимно пријавување, забрани одмазда против укажувачите, да добијат совет од адекватно лице кога имаат загриженост за коруптивна ситуација, достапност на информациите за каналите и заштита во случај на пријавување

Да бара истражување на пријавен, детектиран, или сомнителен настан, да се овластат истражители, резултатите да се достават до АКФ (истражители на кои ќе им се обезбедат овластувања, пристап, ресурси од страна на топ менаџментот

Да се применува не-селективен пристап во истрагите и казнувањето

Клаузула 9- 10 Оценка на перформансот (учинокот) и постојано подобрување

Се состои од:

Мониторинг, мерење, анализа и оценка (што, кој е одговорен, методи, кога ќе се врши, кога ќе се анализираат и оценат резултатите, на кого ќе се поднесува извештај, документирање на целиот процес, може да се однесува на целиот АБМС или негов дел;

Интерна ревизија во планирани интервали за да се утврди функционалноста на АБМС

Ревизиите треба да бидат разумни, пропорционални и базирани на ризикот
Постојано подобрување- известување на вработените за постигнатото (има ефект на поврзување на личните цели со организациониот прогрес),
годишно објавување на перформансот спрема корисниците

Патоказ на сертификацијата

